

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 77 0 P 079068 21 Rev
Banjaluka, 18.08.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Violande Šubarić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca K.b. a.d. B.L., koju u revizionom postupku zastupa punomoćnik Đ.D., advokat iz B., protiv tuženih O.M. iz P., i O.J. iz P., koje zastupa punomoćnik T.M., advokat iz P., radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 19 Gž 2 od 15.12.2020. godine, na sjednici održanoj dana 18.08.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 19 Gž 2 od 15.12.2020. godine se preinačava tako što se žalba tuženih odbija i presuda Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 16 P od 14.03.2019. godine, potvrđuje.

Obavezuju se tuženi da tužiocu na ime troškova revizionog postupka plate iznos od 1.312,50 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 16 P od 14.03.2019. godine, utvrđeno je da je bez pravnog dejstva prema tužiocu ugovor o poklonu OPU-... od 17.12.2014. godine, zaključen između S.O. i tuženih M.O. i J.O.

M.O. i J.O. iz P. dužne su trpjeti izvršenje na svojim suvlasničkim dijelovima od po ¼ na nekretninama upisanim u ZK ul. broj 1174 KO SP P., parcelama broj 26/259 i 26/408, sve radi namirenja novčanog potraživanja tužioca u iznosu od 299.878,83 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18.04.2016. godine pa do konačne isplate potraživanja.

Obavezani su tuženi da tužiocu solidarno nadoknade troškove postupka u iznosu od 2.000,00 KM u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 19 Gž 2 od 15.12.2020. godine žalba tuženih je uvažena, presuda Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 P 079068 16 P od 14.03.2019. godine preinačena tako što je tužbeni zahtjev tužioca odbijen u cijelosti.

Obavezan je tužlac da tuženim naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.615,00 KM u roku od 30 dana.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se utvrdi da je bez pravnog dejstva prema tužiocu ugovor o poklonu OPU-... od 17.12.2014. godine, zaključen između S.O. i tuženih M.O. i J.O., zahtjev da tužene M.O. i J.O. trpe izvršenje na svojim suvlasničkim dijelovima od po $\frac{1}{4}$ na nekretninama upisanim u ZK ul. broj 1174 KO SP P., parcelama broj 26/259 i 26/408, radi namirenja novčanog potraživanja tužioca u iznosu od 299.878,83 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18.04.2016. godine pa do konačne isplate potraživanja, kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su dana 22.07.2014. godine tužilac (banka) i K.k. d.o.o. kao korisnik zaključili ugovor o dugoročnom kreditu za obrtna sredstva prema kom ugovoru je banka odobrila korisniku kredit u iznosu od 200.000,00 KM; da je prilikom zaključenja ovog ugovora korisnika kredita zastupao O.S., direktor i vlasnik, koji je u svrhu obezbjeđenja kredita kao fizičko lice sa tužiocem zaključio ugovor o jemstvu broj ... dana 22.07.2014. godine kojim se kao solidarni jemac neopozivo obavezuje da će u korist povjerioca i na njegov zahtjev ispuniti sve obaveze koje je K.k. d.o.o. obavezan ispuniti prema povjeriocu, po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 22.07.2014. godine; da je izdao i dvije vlastite bjenko mjenice, mjenicu serijski broj ... izdata 15.09.2014. godine i mjenicu serijski broj ... izdata 22.07.2014.godine; da su O.S. kao poklonodavac i tužene kao poklonoprincipi 17.12.2014. godine zaključili ugovor o poklonu pod brojem ... kojim ugovorom poklonodavac poklanja poklonoprincipima suvlasnički dio od $\frac{1}{2}$ dijela na nekretninama upisanim u z.k. uložak br. 1174 k.o. s.p. P. i suposjednički dio od $\frac{1}{2}$ dijela na nekretninama upisanim u p.l. br. 683 k.o. P. 1, te da su tužene na osnovu ovog ugovora o poklonu u z.k. ulošku br. 1174 k.o. s.p. P. na parcelama označenim kao k.č. br. 26/259 i k.č. br. 26/48 upisane kao suvlasnici sa po $\frac{1}{4}$ dijela; da je kod Osnovnog suda u Prijedoru protiv O.S. kao izvršenika pokrenut izvršni postupak na osnovu vjerodostojne isprave – mjenica serijski br. ... dospjeća 18.04.2016. godine na iznos od 185.586,88 KM koja je kod Osnovnog suda u Prijedoru protestovana protestom broj 77 0 V 076017 16 V od 14.06.2016. godine i ... dospjeća 18.04.2016. godine na iznos od 114.291,95 KM koja je kod istog suda protestovana protestom broj 77 0 V 076018 16 V od 14.06.2016. godine i da je rješenjem tog suda broj 77 0 I 078975 16 I od 24.09.2018. godine izvršni postupak protiv ovog izvršenika obustavljen iz razloga što je sud tokom izvršnog postupka ustanovio da izvršenik nema ličnih primanja zbog čega nije u mogućnosti platiti dug po navedenim mjenicama, a ni stvari koje mogu biti predmet popisa; da iz Izvještaja o računima poslovnog subjekta tzv. obrazac PSP3 od 25.01.2019. godine proizlazi da su računi poslovnog subjekta K.k. d.o.o. blokirani kod nekoliko banaka; da iz ZK izvodka broj 7207 od 24.07.2014. godine proizlazi da je k.č. broj 731/214 vlasništvo K.k. d.o.o., u C teretnom listu opterećena

upisanom hipotekom u korist U.b. radi naplate novčanog potraživanja u iznosu od oko 1.400.000,00 KM.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud nalazi da je tužba podnesena u okviru roka od tri godine određenog odredbom člana 285. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO) i stoga blagovremena, da je potraživanje tužioca po osnovu ugovora o jemstvu i mjenica serijski broj RS 422520631 i serijski broj ... izdatih od strane S.O., dospjelo na naplatu 18.04.2016. godine, što proizlazi iz navedenih mjenica i da nije plaćeno, jer je rješenjem Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 I 078975 16 I od 24.09.2018. godine donesenom u izvršnom postupku pokrenutom protiv S.O. kao izvršenika na osnovu vjerodostojne isprave, tj. mjenice serijski broj ... i mjenice serijski broj ..., izvršni postupak obustavljen iz razloga što S.O. nije u mogućnosti da plati dug i nema nikakvih primanja, slijedom čega zaključuje da je tužilac svoje potraživanje prema svom dužniku S.O., koji je preduzeo pravnu radnju koja se pobija, dokazao ugovorom o jemstvu broj ... od 22.07.2014. godine, zaključenim između K.b. a.d. B.L. kao povjerioca i S.O. kao jemca, iz koga (člana 3. ugovora o jemstvu) proizlazi da se jemac, tj. S.O., neopozivo obavezao prema povjeriocu, ovdje tužiocu, da kao jemac platac odgovara povjeriocu cjelokupnom svojom imovinom kao solidarni dužnik, zajedno sa dužnikom, tj. K.k. d.o.o., što podrazumijeva i imovinu koja je bila predmet njegovog besplatnog raspolaganja, i da je povjerilac ovlašten zahtijevati ispunjenje svih obaveza iz ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 22.07.2014. godine bilo od dužnika, bilo od jemca, ili od obojice, te u isto vrijeme i izdatim i protestovanim mjenicama serijski broj ... i serijski broj ..., čime je ugrozio naplatu potraživanja tužioca, pa da stoga ugovor o poklonu, iako nije pravno nevaljan, gubi pravno dejstvo u odnosu između tužioca kao povjerioca i tuženih koje su dužne dopustiti da se tužilac namiri iz vrijednosti njihove imovine do visine svog novčanog potraživanja, a da tužilac u skladu sa odredbom člana 281. stav 3. ZOO, nije dužan dokazivati znanje dužnika, ni znanje, odnosno skrivljeno neznanje trećih lica, tuženih u ovom postupku - da je dužnik preduzetim raspolaganjem nanio štetu povjeriocu, pa je usvojio tužbeni zahtjev pozivom na odredbe člana 280, člana 281. i člana 284. ZOO.

Drugostepeni sud je žalbu tuženih uvažio i prvostepenu presudu preinačio temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Objasnio je da iz sadržaja ugovora o jemstvu proizilazi da O.S. kao solidarni jemac odgovara isto kao korisnik kredita, dakle na isti način i pod istim uslovima kako odgovara i korisnik kredita koji je dužnik i to za cijelu obavezu glavnog dužnika, s tim da je tužiocu kao povjeriocu ostavljeno na volju da bira da li će ispunjenje obaveze zahtijevati od glavnog dužnika, od jemca ili pak od obojice u isto vrijeme. Međutim, ova pravila sadržana u odredbi člana 1004. stav 3. ZOO koja regulišu odgovornost solidarnog jemca mogu se primijeniti samo kada se traži isplata iznosa za koji je jemčeno i nisu od uticaja kod pobijanja pravnih radnji dužnika, jer O.S. nije dužnik tužioca, nego dužnikov jemac za kojeg odredbom člana 280. ZOO nije predviđena mogućnost pobijanja njegovih pravnih radnji.

Pored toga, drugostepeni sud nalazi da je protestovanim mjenicama određen rok dospelosti istih 18.04.2016. godine, a da je predmetni ugovor o poklonu je zaključen 17.12.2014. godine, 16 mjeseci prije nego što je potraživanje tužioca dospjelo, iz čega zaključuje da nije bilo namjere oštećenja tužioca, pri čemu sam dužnik raspolaže imovinom koja nije bila predmet pobijanja

ugovora o poklonu i na njoj je već upisana hipoteka kao obezbjeđenje vraćanja kredita iz koje se tužilac može namiriti, označena kao k.č. br. 731/214, upisana u z.k. uložak br. 7207 k.o. s.p. P. kao vlasništvo dužnika K.k. d.o.o. sa 1/1 dijela, na kojima je konstituisano založno pravo u korist tužioca radi obezbjeđenja vraćanja predmetnog kredita i da je vrijednost založenih nekretnina (prema ugovoru o kreditu) procijenjena prema procjeni stalnog sudskog vještaka V.V. od 07.06.2014. godine na iznos od 2.564.746,33 KM.

Pobijana presuda nije pravilna.

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji je ustanova obligacionog prava putem koje povjerioci u cilju namirenja svojih potraživanja otklanjaju posljedice izvjesnih, punovažnih, imovinsko pravnih raspolaganja svog insolventnog dužnika, naplaćujući ih iz nekih vrijednosti koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima. Pravo pobijanja ovlašćuje povjerioca koji ima izvršnu tražbinu čije izvršenje na dužnikovoj imovini nije dovelo do njihovog potpunog namirenja, ili je vjerovatno da do toga neće dovesti, da može pobijati preduzetu pravnu radnju (član 280. ZOO) i pod određenim uslovima tražiti da se proglasi da su bez dejstva pravne radnje koje je preduzeo dužnik, a koje se tiču dužnikove imovine. Bitno je da je zbog radnje koja se pobija objektivno došlo do negativne promjene u dužnikovoj imovini tj. da je ona smanjena odnosno da je uslijed pobijane radnje namirenje povjerioca otežano ili osujećeno.

Neophodne pretpostavke pobijanja su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca, te pravna radnja dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu. Uslov dospelosti za isplatu ispunjen je ako povjerilac na bilo koji način dokaže stvarnu ili i samo vjerovatnu nenaplativost tražbine, odnosno insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu, koja mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanjem. U tom pravcu najjači dokaz je neuspjeh potpunog namirenja utužene izvršne tražbine na dužnikovoj imovini, ali i druge okolnosti iz kojih se izvodi vjerovatna nemogućnost namirenja.

Protivnik pobijanja može da ospori ne samo potraživanje, već i izvršnu ispravu povjerioca kao takvu i da stavlja povjeriocu dužnika prigovore koji su i samom dužniku stajali na raspolaganju - da potraživanje nije dospjelo, da je djelimično ili potpuno isplaćeno, kao i prigovore po svom sopstvenom pravu - da je dužnik solventan, da ima još imovine iz koje se povjerilac može namiriti.

Pogrešan je zaključak drugostepenog suda da O.S. nije dužnik tužioca, jer tužilac prema njemu ima potraživanje temeljem mjenica serijski broj ... i ..., koje je O.S. izdao kao fizičko lice, a koje potraživanje nije plaćeno jer je rješenjem Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 I 078975 16 I od 24.09.2018. godine donesenom u izvršnom postupku pokrenutom protiv S.O. kao izvršenika na osnovu vjerodostojne isprave - mjenice serijski broj ... i ..., izvršni postupak obustavljen obzirom da S.O. nije u mogućnosti da plati dug jer nema nikakvih primanja.

Takođe, S.O. je dužnik tužioca i po osnovu ugovora o jemstvu broj ... od 22.07.2014. godine, zaključenog između tužioca kao povjerioca i S.O. kao jemca, iz koga (član 3. ugovora) proizlazi da se jemac, tj. S.O., neopozivo obavezao prema povjeriocu, ovdje tužiocu, da kao jemac platac odgovara povjeriocu cjelokupnom svojom imovinom kao solidarni dužnik za obaveze po

ugovoru o kreditu, zajedno sa korisnikom kredita K.k. d.o.o. čiji direktor i vlasnik je O.S., što podrazumijeva i imovinu koja je bila predmet njegovog besplatnog raspolaganja.

Istina, dužnik tužioca je i K.k. d.o.o. po osnovu ugovora o dugoročnom kreditu broj ... od 22.07.2014. godine, po osnovu koga je tužilac kao povjerilac ovlašten zahtjevati ispunjenje svih obaveza iz ugovora o dugoročnom kreditu bilo od korisnika kredita, bilo od jemca, ili od obojice. Međutim, tužilac u ovoj parnici ne traži naplatu od dužnika K.k. d.o.o. već pobija pravne radnje dužnika O.S., pa je pogrešan zaključak drugostepenog suda da nisu ispunjeni uslovi da tužilac traži da se utvrdi da je ugovor o poklonu bez dejstva prema tužiocu do visine namirenja potraživanja tužioca, jer smatra da O.S. nije dužnik tužioca, zbog toga što je jemac po ugovoru o dugoročnom kreditu.

Tužilac je po osnovu izdatih mjenica od strane O.S. njegov povjerilac, kao i povjerilac po osnovu ugovora o jemstvu, a O. S. je njegov dužnik od koga je tužilac bezuspješno pokušao da se namiri u izvršnom postupku, koji je je rješenjem Osnovnog suda u Prijedoru broj 77 0 I 078975 16 I od 24.09.2018. godine, pokrenutom protiv S.O. kao izvršenika na osnovu vjerodostojne isprave, mjenice serijski broj ... i mjenice serijski broj ..., obustavljen jer S.O. nije u mogućnosti da plati dug i nema nikakvih primanja, pa je zaključenjem ugovora o poklonu osujetio namirenje tužioca.

Prema tome, pravilno je prvostepeni sud zaključio da su ispunjeni uslovi za pobijanje iz odredbe člana 280. ZOO, te da su i ostali posebni uslovi za pobijanje koji su predviđeni odredbom člana 281. ZOO, ispunjeni.

Pogrešan je zaključak drugostepenog suda da tužilac nije dokazao insolventnost dužnika, odnosno da li se mogao naplatiti iz hipoteke na nekretninama K.k. d.o.o. upisane u zk. ul. broj 7207 k.o. P. Ovo stoga što u odnosu na dužnika O.S. upisana hipoteka nije relevantna, jer pravno lice K.k. d.o.o. nije preduzimalo pravnu radnju koja se pobija – ugovor o poklonu, niti se u odnosu na tu činjenicu moglo utvrđivati da li bi se iz ove imovine tužilac mogao naplatiti.

Konstatacija u zk.ulošku broj 7207 da prije tužioca postoji upisano založno pravo na nekretninama K.k. d.o.o. čiju vrijednost je u ugovoru o dugoročnom kreditu vještak procjenio na oko 2.500.000,00 KM, u korist U.b. B. po više ugovora, kojima se obezbjeđuje potraživanje oko 1.900.000,00 KM, bez kamate, može biti relevantna u situaciji da tužilac traži realizaciju svog potraživanja po tom osnovu od K.k. d.o.o., a ne u ovoj konkretnoj parnici u kojoj se pobijaju radnje dužnika tužioca O.S.

Pogrešan je zaključak drugostepenog suda da činjenica da je na protestovanim mjenicama određen rok dospelosti istih 18.04.2016. godine, a da je predmetni ugovor o poklonu zaključen 17.12.2014. godine, 16 mjeseci prije nego što je potraživanje tužioca dospjelo, ukazuje da nije bilo namjere oštećenja tužioca, jer iz formulacije odredbe člana 281. stav 1. ZOO „da je dužnik znao ili mogao znati da preduzetim radnjama nanosi štetu povjeriocima i da je to trećem licu bilo poznato ili moglo biti poznato“ proizlazi da posebni uslovi pobijanja ne zahtjevaju postojanje namjere oštećenja povjerilaca već samo znanje ili svijest da se takvim radnjama nanosi šteta povjeriocima, a kod besplatnih raspolaganja (stav 2. člana 281. ZOO - kakav je slučaj u ovoj parnici) se pretpostavlja da je dužnik znao da nanosi štetu povjeriocu i ne zahtjeva se da je to trećem licu bilo poznato ili moglo biti poznato.

Iz navedenih razloga, primjenom odredbe člana 250. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Kako je tužilac uspio sa revizijom, to su obavezani tuženi da tužiocu naknade na ime troškova revizionog postupka iznos od 1.312,50 KM koji se odnose na troškove sastava revizije, na osnovu odredbe člana 397. stav 2. ZPP, a u vezi sa članom 386. stav 1. i članom 387. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić